

Auhlnnatöc, 1927.

392258

Lillipuu, Mark

+A

18995

1. detl. 1927. a. tunnusta-
lud juttu korjama
s.o. teise ahiinna
väärtisus.

Autos: shrd. theol.

hak Lillipuu

viye: Frankish

Matt. ew. 16, 13-19 kohta

Tartu ülikooli Sekretär

eksegeetilis-homileetiline põhjendusega.

Tartu ülikooli usuteaduskonna
poolt 1927 wägikumulatsioonid ahiinna
töö aine käsitus.

Märge sõna: poore hilja,
kui millalgi!

D/392258

Essõna.

Käesolew töö koosneb kolmest osast:

1) eksegetilisest ja 2) jutluse osast.

Eksegetilise osa läbitöötamise
jures olen ma ülesantud teksti

Matt 16, 13-19 võrrelnud sama sihu-
lise tekstiga teiste ewangelistide
jures

Mis puutub jutlusesse, siis olen katsu-
nud seda koguduse jutluse seisukohast
esitada

Olen teadlik oma töö puudulikuses
küll eksegetilises, küll homileetilises
osas.

Ma ei oleks julgunudki, oma nõrkust
tundes, käesolewa ülesande juurde
asuda kui mitte eriline huvi mind
ei oleks meelitama d sellil alal tööd tegema.

Käesolewa tšö" juures olen tarwita-
nud järgmist kirjandust:

- 1) Dr H. A. W. Meyer. Kritische-exegetischer
Kommentar über das Neue Testament. 1853.
- 2) Dr. C. F. Keil. Commentar über das
Evangelium des Matthäus. Leipzig 1877.
- 3) Theodor Zahn. Das Evangelium des
Matthäus. Leipzig. 1905.
- 4) Die Schriften des Neuen Testaments erklärt
von Otto Baumgarten, Joh. Weiß. Göttingen 1917.
- 5) Theodosius Harnack. Die Grundbekennt-
nisse der Evang.-lutherischen Kirche. Dorpat
1895.
- 6) H. Wendt. System der christlichen Lehre.
- 7) O. Holzmänn. Das Leben Jesu. Tübingen 1901.
- 8) Prof. J. Köpp. Homiletika Leningrad 1925a.
- 9) Schian. Grundriss der praktischen Theologie. ✓

Lühendused.

Matt. = Matteuse euangeliium

Mark. = Markuse " "

Luk. = Lukase " "

Joh. = Johannes " "

Apt. A. = Apostlite teod

1 Kor. = Pauluse I kiri Korintlaste kogudusele

2 Kor. = " II " " "

Jes. = prohveti Jeesaja raamat

Dan. = " Danieli " "

Mal. = " Malakia " "

1 Mark. = 1 Marka beiste raamat

2 Mark. = 2 " " "

lgk = lehekülge

ptk = peatükk

v = salm

Ματθ. 16, 13-19.

Ἐπεὶ δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη
 καισαρίας τῆς φιλαπποῦ ἤρῳα
 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· τίνα
 λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν
 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; οἱ δὲ εἶπαν·
 οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν,
 ἄλλοι δὲ Ἡλείαν, ἕτεροι δὲ Ἰερε-
 μίαν ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. λέγει
 αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε
 εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος
 εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ
 θεοῦ τοῦ ζῶντος. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· μακάριος εἶ,
 Σίμων **Βαριωνᾶ**, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα
 οὐκ ἀπέκλυνέν σοι ἄλλ' ὁ πατὴρ
 μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ σὺ δέ
 σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ
 ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου
 τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾗδου
 οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. σὺ σὺ

σοι τὰς κρεττάς τῆς βασιλείας τῶν
οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐστὶν δόξης ἐπὶ τῆς
γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
καὶ ὃ ἐστὶν λύσης ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται
λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Petruse tunnistus on kõiges kolmes sünopti-
ilises ewangeeliumis üles tõhendatud, nimelt:

Matt. 16, 13-19 = Mark 8, 27-30 = Lunn. 9, 18-21.

Mattuse ja Markuse ewangeeliumi järelle on
Petruse tunnistuse kohaks tee Keisarea-
Wilippi linna juure, kuna Lunnase ewan-
geeliumis kohta nimetus puudub.

Keisarea-Wilippi (praegune Banja) linn
asub Jordani jõe allikate juures. Linna
ümbrus on üks ilusametest ja wigarikka-
matest. Linn asus wäärjumala Pan'i
(Πάνεϊς) tempel, ja linna nimetati esi-
algsest Panceias'eks. Herodes Suur ühen-
das Panceiasse fundamaaga ja nimetas
teda Rooma keisri auks Keisareaks.
Herodesi Suure poeg Wilippus tegi Keisarea

omaks pealinnaks, ja siis hakati linna
Keisarea - Wilippiks nimetama

Mattheuse ewangeliumi 15 peatüki järel jätab
Jeesus Galilea piirna maha ja läheb Wööni-
kia maale Südoni ja Türose raudadele.

Sealt tuleb ta Galilea järve äärde,
istub laewa ja tuleb Mahdala rajadele
(Eištā Öpr 2 Md 8 2 d 2 V). Kus Mahdala (Md-
8 2 d 2 V) asub, siia on kindlasti teada. Et see
üks koht Junda piirna peal on, võib sellest
järeldata, et wariseerid ja kirjatumad
seal Jeesuse juurde tulid teda küsima,
et tema neile imetähte laewaast pidi näi-
tama.

Mahdolast läheb Jeesus oma jüngritega
Keisarea - Wilippi rajadele; missuguses
sihis teekond läheb, sellest ei räägi Mat-
theuse ewangelium. Markuse ewangeliumi
(8, 22) järel peatub Jeesus Petsaidas, ja
teeb sinu näe pimedate terweks.

Teel Keisarea - Wilippi poole küsib
Jeesus jüngrite käest: „T i v 2 M 8 8 0 V 5 1 V o i“

Ἰσχυρὸς εἶρα τὸν νιὸν τοῦ Ἰσχυροῦ;
 πον; (v. 13).

Ὁ νιὸς τοῦ Ἰσχυροῦ tuleb uues Testamen-
 dis esimest korda Matteusewangeliumi 8. peatu-
 ki 20. salmis ette. Jeesus on saanud asti end
 nõnda nimetanud. Mis tähendus on sel
 nimetusel? Keil arwab / Commentar über das
 Evangelium des Matthäus lgh 348/, et Jeesus
 selle nimetusega end kuitaewarügi
 asutaja on tähendanud.

νιὸς τοῦ Ἰσχυροῦ võib tähendada inimest
 üldises mõttes; determineeritud kujul ὁ
 νιὸς τοῦ Ἰσχυροῦ tähendab wägiparist-
 wat isikut teatavast lügist; näituseks,
 et wahet teha Taaweti poegade wahel ja
 Messiaase wahel, kes Taaweti soost pidi tulema,
 raägitaakse wümasse kohta ὁ νιὸς Δαβιδ.
 Ὁ νιὸς τοῦ Ἰσχυροῦ uues Testamendis tähen-
 dab ka Messiaest identset Jaanieli raama-
 tu 7 ptk 13 salmis.

Need kumital rüsimus, mis mõttes aritud
 kerstis see termin on t. arwitatud.

Sein Lebewort kommentarische vorausgesetzt
 haben. Meyer (Historisch exegetischer Kommentar
 über das Neue Testament. 1853. Lfgk 280) schreibt,
 et Jesus in Krisi sein mitte irdisches müttes in-
 mesti vorausset diese notha, wird leihemalt
 äratöhendotud müttes: kedra ütewat inimehd
 mind vlewat Inimese Poja (su on Messias) subtes
 John (Das Evangelium des Matthäus. 1905. Lfgk.
 350) bringt ab järgmist: „Von den Erklärun-
 gen der Selbstbenennung Jesu als d. v. t.
 2. ist die unwahrscheinlichste die, daß
 er sich nach der zu viert angeführten
 Redeweise mit stillschweigender Bezug-
 nahme auf Dan 7, 13 als den von dorthier
 bekannten Menschensohn und damit als
 den Messias habe bezeichnet wollen. Denn
 erstens bieten nur einige wenige, der letzten
 Zeit angehörige Aussagen über die Paru-
 sie des Menschensohnes Anklänge an Dan.
 7, 13 (Matt 24, 30; 26, 64, nicht so 10, 23; 13, 41;
 16, 27; 19, 28; 24, 44; 25, 31). In den bedeut-
 samsten und mannigfaltigsten Aussprüchen

der früheren Zeit (Matt 8, 20; 9, 6; 12, 8. 32. 40) fehlt jede Andeutung einer Beziehung auf den Messiasbegriff, wohingegen an diesen Stellen die Gegensätze der Gattungsbegriffe Mensch und Tier, Mensch und Gott, Mensch und Heiliger Geist, Mensch und Satzung unmittelbar ins Ohr fallen. Zweitens würde es der Zurückhaltung Jesu in Anwendung eines gemeinverständlichen Messias-titels auf seine Person (Matt 16, 20), ohne welche das Verhalten des Volks und seiner Führer zu ihm bis zum letzten Proceß (Matt 26, 63 cf. Joh 10, 24) unbegreiflich würde, widersprechen, wenn er sich bei jeder Gelegenheit einen Titel beigelegt hätte, der als Messiasname hätte verstanden werden können und sollen. Die verschiedenartigsten Hörer seiner Rede haben ihn nicht so verstanden. Die Frage Matt. 16, 13 würde sonst die Antwort in sich selbst tragen, und wenn nur Matt., nicht Mark 8, 27, Luk. 9, 18, in

dieser Ö v T. 2 angewendet, so repräsentirt
doch gerade Matth. das Verständnis der
jüdischen Christenheit Palästinas.

Kahni seisukoht selles küsimuses on hästi põhjen-
datud ja, näitab mulle, vastuvõetav olevat.

N. 14. Teinimeste arvamusel Jeesuse kohta vöid
järgnuda. Ühed ütlesid, et ta on ristija
Johannes (Mark 6, 14, 16) teised Eliias (Mark 9, 11),
kolmandad Jeremia, wõiks profetitest.

Enne kui Jeesus oma awalikkude tegevust
algas, oli ristija Johannes Messiause riigi
ligiõlemist kuulutav ja meelepäranda-
mise ristimist toimetav. Jeesus tunnustas
Johannese tööd täiel määral, ja nimetas
Johannest suuremaks, kes naisest on sündi-
nud ja Eliast, keda profet Maleakia
on ette kuulutanud (Matth 11, 11 ja 14)

Ristija Johannes seisis wana ja uue aja
lääne peal, kuna Jeesus uue aja alus-
taja on (Mark 2, 13-22)

Profetitest on Mattheuse ewangeliumis well
Jeremia nimetatud, Kuna Markuse ja Luukase

ewangeeliumides see nimetus pündub.

Prohveti Jeremia kogu elus rahva hinges edasi, ja mängis Israeli tulewiku ja Messia riigi ootamises suurt osa. 2 Makk 2, 4-8 järel on prohwet Jeremia püha telgi, laeka ja suitsetamise altari Neebo mäe peale riite kooprasse öra peitnud; kord, kui Jumal oma rahvale armu annab, leitakse need pühad asjad üles. Jeremia pabub Junda rahwa ja linna eest (2 Makk 15, 13-15) Nõnda on ^{Junda} rahwa arusaamise järel prohwet Jeremia Messiasel elkaiaja

ἡ ἔρδ τῶν προφητῶν. — kaasaegsed sawad Jeesust kõrwu endiste suurte prohwetitega nagu Eliias ja Jeremia.

Ἡ δὲ ἰμῆτις δὲ τῆρα με πείσεται εἶραι; on ülitähtis küsimus jüngritele. Ei taha Jeesus, et jüngrid inimeste arvamisi omaks wõtles, omas ^{usut} teel tee peale seisma jääwad; — ja nüüd paganluse pinna peal oma rahwa rahwa ülematist taga kiisatud ja ära põlatud Jeesus, — nüüd millal tema kogu

Kõige vähem kokkukõlas oli selle ettekujutusega, mis Israeli rahval ja jüngeritel Messiasest oli, küsib Jeesus oma jängritelt: „aga keda teie mind ütlete olevat?“ „ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος“ nõnda kõlab Petrusse vastus

Mark 8,29: ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ

Luk 9,20: τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ.

Sün olulisi lohkuminekuid ei ole, sest Petrusse vastuses ei lange rõhkuspunkt mitte sellele, et Jeesus Jumala Poeg on, vaid selle peale, et Jeesus töötatud Messias (Χριστός) on.

Esimest korda kuulab Jeesus oma jängri suust tunnistust, mis Jordanis ristimise järelsest taevast oli kuulnud.

Petruse tunnistus on ülitähtis: ta on ristiuskuse tunnistuseks ja aluseks saanud Apt. 1,12; 17,3; 18,28; Joh 20,31. Et see tunnistus mitte põhine õpitud vormel ei ole, seda näitavad sõnad ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. Petrus nimetab

Jeesust elawa Jumala Pojaks; sellega
tahab ta ütelda, et elaw Jumal Jeesuse
läbi end temale on ilmutanud.

Тоуъ же оуъ determineeritud, et vahet teha
elawa Jumala ja elajumalate vahel.

v. 17. Petrusse tunnistus leiab Jeesuse heaks
kiitmise:

Ματθ' α' π' ος ε' τ, Σ' ι' π' λ' ω' ρ' Β' α' π' ι' ω' ρ' α'.

Β' α' π' ι' ω' ρ' α' tuleb aramea keelest ܡܬܬܝܢ ܕܡܪܝܢ =
Joona pveq. Siimona nimetus isa jõire-
le vastab näeolewa tähtsa momendile, -
sellega lasel Jeesus Petrusse isikut wäga
paista teiste sama-nimeliste hulgast
σ' α' ρ' ς κ' α' ι' 2' Μ' α' on vastand Π' ν' ε' ὁ Μ' α' =
le (1 Kor 15, 50)

Kithe liha ega were kaudu ei ole see
tunnistus Petrussele esaks saanud, waid
Jumala waimu sisetise wõlgustamise kaudu.

Π' ε' τ' ρ' ος (aramea keeles: ܚܦܬܐ = Kepha = Kalgju)
Kalgjuns nimetab Jeesus Petrust tema
kindla usu pärast.

Wanemas kreeka keeles tehti vahet wormide

ΠΕΤΡΟΣ ja ΠΕΤΡΑ vahel; esimene tähendas kivi, teine kaljut; pärastpoole hakkati neid mõlemaid ühe tähenduse all tarvitama selle wahelga, et masculina vorm ΠΕΤΡΟΣ ka meeste rahva põrisnimenä tarvitusel oli

καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ ΠΕΤΡΑ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΩ
ΜΟΥ Τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἡ Ἐκκλησία. Muis Testamendis on kiriku tähenduseks ἡ Ἐκκλησία. Mis tähendus on selle sõnal? Entes võib Ἐκκλησία

tähendada Israeli rahva kogudust (hebrei keeles {קָהָל} või rahvakogu, aga selles tähenduses ei ole ta võrdlemisi harva (Apt. 7, 38; Hebr. 2, 12); teisaks on Ἐκκλησία l.

eriline tähendus, nimelt tähendab Jeesuse Kristuse kogudust, mis on wäljakuutsitud juutide ja pörganate hulgas, — ka selle mõttes on Ἐκκλησία kahe sugune tähendus: 1) terve ristnikogudus (Matt. 16, 18) või 2) üksik kogudus (Matt. 18, 17)

Kirik on kõikide usklikkude kogus, kus ewangeliumi puhtasti ja selgesti saab kuulutatud

ja sakramendid Jumala sõna järel õieti jagatud
(Conf Aug III)

Ristikogudus ei ole maailaste asjade ja korra-
te ühendus, vaid usu ja Püha Vaimu osalus
südametes, - nõnda kui apostel Paulus kirju-
tab Ewangeliumi kogudusele H, 4-5: üks ihu on
ja üks waim, nõnda kui teie ka olete
kutsutud ühes lootuses oma kutsumise proost;
üks Issand, üks nok, üks ristimine (ibid.).
Matt 16, 18 järel ἡ ἐκκλησία ei ole kogudus
kui nähtav asutus, vaid ideaalses kirjus,
ta olemasolu ei ole piiratud koha ega
ajaga.

V. 19 Πάλαι ὁ δὸν εἶπεα ἑκάς κωδουστ
mitte ära wõitma; surm ja põrguhand
kaotab oma wõimur ristikoguduse üle (1 Kor. 15, 26, 55)
ὁ ὧς σοι τὰς κρεττοῦς τῆς βελειότητος
τῶν οὐρανῶν, καὶ ὁ ἐὼν δόξης ἐπὶ
τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς
οὐρανοῖς, καὶ ὁ ἐὼν λύσης ἐπὶ τῆς
γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς τοῖς
οὐρανοῖς.

Kuidas tuleb wõitust Petrusile mõista?

Jeesus usaldab Petrusile, kes tema esimehe
tõsine järelkäija, Jumala riigi tööriist ja
ewangeliumi. Mis tähendab taewariigi
lahtitegemine ja kinni panemine?

Päästma ja siduma tähendab lubatavaks
ja keelatuks tunnistama. Siin tuleb mõis-
ta need waken deid ristikoguduses, millega
wõimaldatakse õndsaks saamine.

Kristliku kiriku ülesanne on: 1) ewange-
liumi kuulutamine ja 2) sakramentide õige
jaamine. Kes ewangeliumi kuulutust rooste
wõtab ja usub Jeesuse Kristuse sisse, sellele
on taewariigi wärawad awatud. Kes aga
ei usu, meelt ei paranda ja patust ei pööra,
sellele saawad taewariigi wärawad kinni
pandud (2 Kor 2, 15, 16)

ἔτι ἔσται ὁ οἶκος τοῦ κυρίου tähendab
tulewikku, millal ristikogudus apostlite läbi
rejatud saab.

II

Julus.

Matt. 16, 13-19.

Aga kui Jeesus tuli Keisarea Wilippuse linna rajale, küsis tema järgitelt ja ütles: Keda ütlevad inimesed mind, inimese Poja, olewat?

Aga nemad ütlesid: Mõned ütlevad, et sa oled ristija Joannes; aga teised, Elüas, aga teised Jeremias, ehk üks prohvetitest.

Tema ütles nende vastu: Aga keda teie mind ütlete olewat.

Sis wastas Siimon Petrus ja ütles: Sina oled Kristus, elawa Jumala Poeg. Ja Jeesus wastas ja ütles temale: Õnnis oled sina, Siimon, Jona poeg, sest liha ja veri ep ole sulle seda teada andnud, waid minu Isa, kes taewas on.

Ja mina ütlen sulle ka: Sina oled Petrus, ja se sinatse kalgil peale tahan minna ehitada oma koguduse, ja pöörge wärawad ei pea seda mitte ära wõitma,

Ja mina tahan sulle taewarügi wõtmed
anda, ja mis sina maa peal kinni seod,
see peab taewas kinni seotud olema, ja
mis maal sina maa peal peastad, peab
ka taewas peastetud olema. Amen!

Mere keskel seisab üksik kalju; lained
tulewad ja lähewad, nad pöörlewad ja
mõllawad kalju ümber ja ähwardawad
teda alla matta ja ärapurustada, aga
imelik, mida wihasemalt nad keerlewad,
teda kindlamini seisab kalju; lained
kannawad mere põhjast kalju juurde
liiwapraakesi ja kiwikesi — kalju hakkab
ikka rohkem ja rohkem paisuma ja kas-
wana, — temast saad ilus^{ja suur} kalju saar,
mis wägnaike annab merehädalistele ja
kaitset laewadele tuule ja tormi eest.
Kui mõnigi laew, mis tormide läbi oles
purunenud ja hukkunud, leiab siin wägn
ja päästmist.

See on pilt riitikoogu du sest, mis kind-

lasti ja kõikumata seisab kaset aegade ~~kohata~~
 rat möllu. Ei ole suutnud teda hävitada
 ei esimesed hirmsad paganluse lojakaitsamised
 ega waleõpetused, waid tänapäewani seisab
 ta kalju peal selle tunnistusega: „Jeesus Kris-
 tus eile, täna ja igawesti!“ Ehk küll
 ristikogudus väikene oli, nagu sinepi seemne,
 on ta nüüd suureks punks kaswanud,
 mille oksad üle terve maailma ulatuvad.
 Praegu on sellel kogudusel liikmete arw
 ligi 550 miljonit, ja iga aastaga suureneb see
 arw. Ristikogudusel on kolm kallist pärlit:
 usk püha Kolmainu Jumala sisse, igawese
 elu lootus ja armastus Jumala ja ligimese
 vastu.

Ristiusk on jõe sarnane, mis oma wäikesed
 wogused edasi kannab, et kivi maakohiti
 niisutada ja joota; ka võime ristiusku
 väikese ga wõrrelda, mille küred sooja ja
 elu igalepoole toowad. Ainult ristiusk sun-
 dab inimesi kõigeüldiselt rahuldada, teda
 õnnelikuks ja rõõmsaks teha. Ta näitab

teed kaduusest kadumatus proole ja kum-
 latab elu võitu surma üle; ta nutsus
 meid üles nõudma wäga, millal igawene wäär-
 tus on, mida koi ei riku ega wargad läbi
 ei kaera. Ristiusk rõõgib meile suurest Jumala
 armastusest inimeste vastu, mis Jeesuse
 Kristuse läbi awalikaks saanud; sest nõnda
 on Jumal maailmas armastanud, et tema
 oma ainusündinud Poja on, ^{annud} et riku ki,
 kes tema sisse usub, ei pea hukka saama,
 waid et igawene elu temal peab olema.

Kui oleme ristiusku tummast õieti arm saa-
 nud, siis näitab meile nagu oleskine
 pimedast kohast wälja peasennud walguse
 kätte, mis meile waimuplõuale ühe ilusama
 ja täielikuma ilma awab.

Aga kust saab ristiusk selle imeliku wal-
 guse?

Waimuliku walguse allikas on Jeesus
 Kristus. Tema on see tõsine walgus, kes
 patu läbi rikutatud maailma walgustab, ja
 keda walgust on kõigidele inimestele tarwis.

Ilma selle walguse ja näime meie pimeduses
ja ei leia õiget teed; - inimhing otsib seda
valgust. Seda valgust otsisid wana Testa-
mendi usklikud ja prohvetid; selle walguse
üle rõõmustasid waga Siimeon ja Anna;
seda valgust otsisid kolm tarka prommiku-
maalt, kes tulid Jeesust kummardama, ja
kreeklased, kes Jerusalemma olid tulnud ja
ütlesid: „ meie tahame Jeesust näha!“ (Joh 12, 20)
Seda valgust igatses üks Makedoonia
maa mees, kes unes ütles Paulusele: Tule
alla ja aita meid!“ Hõigele maailmale
ja igale üksikule on Jeesuse valgust tarwis.
„Jeesu valgust otsi sa, muid ei wõi sind
aidata!“

Jeesuse isik on igal ajal^{ajal} inimesi kütkestanud.
Kui Jeesus maa peal elas, kõis suur
hulk rahvast tema järel. Mis ajas neid Jeesu-
se juurde? See oli inimeste suur ihu ja
hinge häda ihelt poolt ja teiselt poolt Issan-
da suur armastus inimeste wastu.
Jeesus ei tõukand kedagi tagasi,

Kes tema juure abi paluma tuli: igastükke
 oli ta valmis aitama. Tema hingest käis
 välja imelik valgus ja armastuse säde in-
 imeste südamesse. Iga inimhing on tema
 juures põhjatama suure väärtusega - see on
 vara, mis kallim on kui kõik maailm -
 see on kõige kallim vara, mida inimene
 peab hoidma, et ta selle kord jälle võiks
 Jumalale kerkena ja pühana tegasi anda.
 Ei põlannud Jeesus^{ka} suuri avalikke patuseid,
 ka neis tahab ta jumala sädet üles ära-
 tada ja kutsus neid võitlema patupime-
 duse ja kurjuse võimudega. Abielu rikkujale
 ütles tema: „ära tee enam pattu!“
 Kes on Jeesus? See on nüsimine, mis ritti-
 koguduse ajaloo juures nii sagedasti
 kuulda saab. Wastused selle küsimuse
 peale on väga mitmesugused olnud. Inime-
 sed ei taha ^{sagedasti} Jeesusele seda kohta anda, mis
 temale Jumalast määratud. Nõnda oli
 see siis, kui Jeesus maa peal elas, nõnda
 on see ka pärast sagedasti nõudunud.

Teel Keisarea - Wilippi linna poolt panti
 Issand oma järgritele ette ^{küsimuse} keda ütlevad
 inimesed mind olevat. See küsimus oli üliwä-
 ga tähtis Israeli rahwa suhtes. Oligi ju-
 mal Israeli rahwal suured tõotused
 annud, et Israelist peab õnnistus väiki-
 dele rahvastele tulema. Israelis olid suu-
 red prohvetid elanud ja Jumala riigi tu-
 lekut ette kuulutanud, Wäime prohwet Mala-
 kia & oli hündanud: „pea tuleb oma templi
 juurde Issand, keda teie otsite ja naduse
 ingel, keda teie tahate (Mal. 3, 1).“

Ei tahtnud ju Issand, et Israeli rahwas
 sellest suurest õnnistusest ilma jääks, mis
 prohvetid olid ette kuulutanud, sest mind oli
 kwin see täide läinud, mind peitis ta ise,
 see tõeline walgu, nende peotel. Tema on
 suurem kui Elias ja Jeremias, suurem kui
 Johännnes wõi üks prohwetitest; tema on
 Jumalast ainussündinud Poeg, maailma
 Issand ja Õnnitelligija.

See Issanda küsimus, keda ütlevad in-
 i-

mesed mind olewat, on ka meile, kes meie
 kristlane tahame olla, väga tähtis. Meie ole-
 me oma kristlase nime peale ühkeed ja täie-
 rigusega, sest see on ilusamatest ja kallima-
 test seisustest, mis inimesele ilal osaks võib
 saada. Aga kas see nimi meid millegiks
 ei kohusta? Kristlane olla - see tähendab
 Kristuse, kui elava Issanda tunnistajaks olla
 ei mitte ainult sõnaga, vaid ka teoga, -
 aga see ei ole kerge; see nõuab meie kätt
 Jumala kartust ja wenna armastust, see
 nõuab enesetalgumist ja patust pööre-
 mist. Kui tahame tõinud ristiniimesed olla,
 siis peame ka alanduses ja madaluses
 ilma murisemata Jeesuse jälgi des käima.
 Esimeste kristlaste jumaluskartlik elu oli
 kõige parem tunnistus, mida nad paganate-
 le võitsid anda.

Aga saagedasti tahawad ka ristiniimesed
 Kristuse iket enestest ära hoida ja oma teed
 minna. On igaüksiku inimesi, kui ka terve
 rahwa elus ajajärke, mil kõik see, mis hea

ja kaunis, mis viige ja püha on nagu
 vaikis, millal wägiwõid ja tervus walitses,
 millal, ^{hüütorus!} ei ole tervus ei uroku ega kirikut - see
 on kõik tühi pettus, - meie inimesed olime ^{ile} need,
 kes omale õnne ja tulewiku rajanud...

Aga elu ja ajalugu on näidanud,
 et üksikune seisund & inimesi hävitab
 ja need kivistikku wüb...

ja kõige raskematel ja pimedamatel aega-
 del, mil usk ja lootus kaduma on,
 aegadel, mil inimesed nõrkenud ja ilma nõu-
 ta on, on Kolgotal rõõmilt üks imeelik
 walge ^{ikka uuesti} praistma hakkanud, on üks imeelik
 kutsu hea sealt uuesti kerkunud: tulge mi-
 nu juurde kõik, kes teie wäewatud ja koorma-

And olite! ja imeelik, nii sagedasti kui in-
 mused selle kutsu juurde on läinud, ei ole nad
 pöörannud tagasi tulnud, waid need on
 töösti ja rahu leidnud, on lõppenud
 wiha ja wõen, on hakkanud hingeles
 uuesti jälle uuea armastus põlema;
 wäewatud ja koormatud on wõinud oma

Kuorma kutsuja jälgade ette maha panna,
 on troosti, rahu ja nut jõudu saanud; need,
 kes surmatud käisid, on elutee leidnud; need,
 kelle ^{elu}ilmä eesmärgita ja lootusita oli; on
 ilusa eesmärgi ^{realiseks} saanud. Kter on Jeesus?
 See on küsimus, mille peale ^{peame} vastust andma.
 See vastus ei tohi ainult katekismusest
 põhä õpitud, vaid see vastus peab tulema
 isiklikult waherorrad Jeesusega, ta peab
 tulema meie sügawast wessidumisest. Emb-
 kumb, kas Jeesuse poolt wõi wastu, kolmas
 seisukoht on wõimata!

Paljud praeguse aja rittikoguduse
 liikmed ütlevad: „ma usun küll Juma-
 lat, ma usun ka kda, et Jeesus kord
 siin maa peal elanud ja ristipuu peal
 suranud, aga et ta Jumala Poeg on, et
 ta surmest ülestõusnud ja taewa läinud
 ja sealt kord tuleb kohut mõistma elawa-
 te ja surmte peale, seda ei suuda
 ma uskuda.“ Milline nimbusek, milline
 enesepettus peitub niisuguses tunnustuses!

Tõusmas mitte lasta kühklast andkusest
 Kui meie Jeesuse, kui Jumala Poja sisse
 ei sunda nokuda, kuidas sündame siis
 seda nokuda, et Jumal maailma lüü-
 si ühestki asjast oma sõna^{läbi}, kuidas sün-
 dame siis seda nokuda, mis Wana Testamen-
 di prohvetiõud on ette kuulutanud?

Kui meie Jeesust Jumala Pojaks ei tun-
 nista, siis ei tunnusta meie pühakirja-
 siis oleme kui need, kes Jumalast ühtegi
 ei tea, kellele Jumal end muisti ilmutama
 peaks! Kui Jeesus meie Issand ja Õnniste-
 gija ei ole, koks tohime siis end kristla-
 steks nimetada?

"Aga keda ütlete teie mind olevat," nõnda
 küsis Jeesus oma jüngeritelt, nõnda
 küsis tema iga rittinimese käest. "Sina
 oled Kristus, elava Jumala Poeg" nõnda
 kõlas Petrus vastus, aga kas võime
 meie ka nõnda wastata! Petrus tun-
 nistas on üliwäga tähtis - selle tunnistuse
 peale on tõst and oma kaguduse rajanud.
 Iga rittinimese tõsine tunnistus peab olema.

Mina usun Jeesuse Kristuse oma Issanda sisse, kes mind on peastund patu, surma ja kuradi võimusest ei mitte kulla ega nõbedaga, vaid oma ilmsüüta kannatamise ja surmaga, et ma tema oma jädin ^{elama} ja tema riigis igavesti pean elama — see on tõesti tõsi!

Atga mispärast tohin ^{ma} nõnda uskuda ja Annustada, ^{tohin} et see tõesti tõsi on? Selleks on Jumal kolm tõsist tunnistajat annud.

Need tunnistajad on: 1) Jeesuse maapealne elu (Joh 5, 36), 2) Jumala sõna (Joh 5, 39) ja 3) Püha Vaim.

Waatleme eriteks Jeesuse maapealset elu. Jeesuse isikus on inimlik ja jumalik imelikus kokkukõlas. Tema juures on tegutsimine ja kannatlik meel alalises ühenduses. Kõiges oma tegewuses on ta kannatlik olnud. Arusaamata inimeste poolt kehtib Jumala keiskjalg nende kestel, jagab neile oma armastust ja ei nõua nende käest vastustam.

Ta ei pöörane riititsee eest; nagu taik, kes

tappa viiakse, kannatab ta vainselt (Jes 53,7)
Aga veel ristipuu peal näitab ta oma
suurt armastust üles: ta kummutab rõõvlile
õndsaks saamist, ta palub nende eest, kes
ta risti lõõnud.

Jeesus isiku suurus seisab tema suhtes Ju-
malaga. Jeesus ilmub kui Jumala ilmutus,
kes patu läbi seotud ja surmale pühendatud
maailmale lunastuse toob. Jeesus nimetab
Jumalat emaks Isaks. Isa ja Poja wah-
kord jäi ka siis ristilaks, kui Jeesus risti-
peal kannatama pidi, - ka siin tuli Poja
sõnakuulmine nähtavale; ta ei kahtelnud
Isa ~~tohtimise~~ juures armuõnne juures tema
ja kõikide inimeste vastu; surres võit-
ta julgesti hüüda: "Isa, sinu kätte annan
ma oma vaimu!" Ehk ta küll Paeg
oli, on oleti tema sest, mis ta kannata-
nud, sõnakuulmist ülesnäidanud

Tema on oma lihapäivil palwerd ja
palumisi ohvrinud waiga risedamist ja
silma veega sellile, kes teda surmast võis

peasta ja tema palwed nū kumldud, sest
et ta Jumalat kordis (Hebr 5, 7.8)

Jeesus omas wõitluses hea ja kurja wahel,
Jumala tahtmise ja kuradi tahtmise wahel,
ei ole ühtegi samam kurjale lähennud,
ei ole ühtegi kiusajat häälil omas südä-
mes maad andud, waid ~~igast~~ ^{iga} kiusatusest
~~on~~ wõitjana wälja tulnud. Kas suudab
seda üksi inimene?

Kui meil tähelepaneme Jeesuse sūnn, mis ta
rääkinud, siis leiame, et tema sõnadel
praegu weel ^{see} mõju on, mis neil siis, kui
ta neid esimest kord rääkis. Tagane
minust, saat an, kirjutatud on: sina pead
Jumalat üksi päini teenima ja kummardama-
nendega sõnadega wõttis Issand waelase
kiusatused, - need sõnad on weel tänapäew
põludes ristiinimestele kaitingliks wõitluses
kiusatuste wastu. Inimestega juhtub täna
paew sama lugu, kui nendega, kes Jeesust
kinni pidid wõtma, kes ometi maha pidid
langema ja saatjatel üllema: nõnda ei ole

ükski inimene rääkinud (Joh 7, 46)

Ei ole siialgi ühtegi inimest maa peal elanud, kes saaks ka elama, nagu Jeesus, kes mitte iseene pärast, vaid patuste inimeste pärast on elanud ja neid teeninud oma armastusega, iseennast Jumala kätte usaldades ja sõnakunluist temale üles näidates; ta on selles teenistuses nagu Jumala kutsu, keda ta ilmutab, nii et sõna, mis Wilippusele sai öeldud: kes mind on näinud, see on ka Isa näinud, (Joh 14, 9) Jeesuse elu ja töö läbi kinnitust leiab.

Armastage oma vihamehi, õnnistage neid, kes teid ära wannevad, tehke head neile, kes teid wihkawad, ja paluge nende eest, kes teile liigra teevad ja teid kangelusawad - see on Jeesuse õpetus ja seda on ka oma eluga tõestanud. Aga kui wihe suudame meie heda!

Jeesus omas maa pealses elus oli nõnda

õige ja puhas, et igal ajal võis rõõmsasti
ja julgesti Jumala ette astuda; temal ei
oleks tarvis kannatust ja ristsurma tarvis
olnud, sest tema oli ilma patuta. Aga ei,
kuidas oleks siis inimsaaga lugu olnud?
Wana Aadam oleks siis lühivesturnat
jäänud ja patused oleksid igavesele ka-
lumise määratud. Sellepärast astub
Issand kannatuse ja surma orgu ja
saadab patustele igavese lunastuse, peas-
tes neid patust, surmast ja kurat. väest.
„Oh ma tänan Sind, Ilmsüüta Jumala
Pall Jeesus, Sina kannatamist ja surma
est - see saadab mulle elu, see on
mu rõõmustus!“

Siine võhtis tunnistaja Jeesusest Kristusest
on pühaviri. Katsuge kirjad läbi, - teie
arvate, et teie nende seas on igavene
elu, ja need on mis minust tunnistavad
nõnda ütles ^{Issand} kord ise kaitsejale Jumala
kohale. Kõik Wana Testamendi etetähem-
lused ja ettekuulatused on Jeesuse kohta

taide laimud. Perwe pühakirja tenn on
 Jeesus Kristus; tema juurde juhatat meid
 Wana ja uus Testament. Jeesus on piibli päike!
 Kustuks päiken ära - koke oleks maa pealt
 elu kadunud; maa ei oleks siis mund luom
 kui pime, külur jäät aund tomp taewa laotus
 ei leiks meie Jeesust Kustust piiblist, siis
 ei oleks ta raam otute raamat, waia ta oleks
 walju nohtumistja, külur ja ilma igawest
 elu troostita. Sellepärast on sa nii ülilwaga
 tähtis, et meie Jeesust pühast kirjast ottim
 ja leiame!

Aga kas suudaksime pühakirja uskuda.
 Juba Wana-Testamendi protwet pidi kaeba-
 ma, kes usub meie kuulutust! Kõik kunn-
 rajate töö oleks asjata olund, kui Püha Waim
 inimesi ei walgustaks! Usuisa Luter tunnistat:
 mina ei wõi omast melest ja wäest Jeesust Kri-
 stust sitta uskuda, waia Püha Waim on mind
 walgustanud ja kutsumud. Ka Petrusel ei
 annud liha ja veri uida tunnistust, et Jeesus
 on Kristus, ilaw Jumala Poeg, waia Püha

Waim. Jumalale tänu ja kiitus: see tunnis-
tus on tänapäev veel ristikogudes elus;
suured melgad tunnistavad veel tänapäev:
Jeesus Kristus on meie lootus elus ja surmas
küpaljud ärakadunud projad ja tütreid leia-
wad veel tänapäev Jeesuse läbi tee Issa kojas-
se, kus on elu ja õnnistus.

Küpaljud surijad lohkuvad veel tänapäev
kindlalt usus süü ilmaast rõõmuga, et saaja
Issanda juurde, kes neile elukes on
saanud.

Wäärastus ja kallis on elu Jeesusega -
see on elu täis nuku, armastust ja lootust;
kole, tühi, pime ja külm ^{on elu} ilma temata!

Kas tahame kahelda Jumala armastusi
juures, mis ta meile Jeesuse läbi on ilmuta-
nud? - Ei, waid me tahame ka Peetra-
tega tunnistada: "Sina oled Kristus, ela-
wa Jumala Poeg!" - see tunnistus teeb
meid õnnelikuks ja rõõmsaks, sest vätegi-
mused nime ei ole inimestele antud, mille
läbi nad igawest elu peawad pärinema,

Kui aga Jeesus Kristuse nimi! Amen.

Auhinnatōō

392 258

1

Lilipuu Maat